

**Nacrt
Prijedlog Zakona broj_____**

**KONAČNI PRIJEDLOG
ZAKONA O BESPLATNOJ PRAVNOJ POMOĆI**

Zagreb, listopad 2013.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O BESPLATNOJ PRAVNOJ POMOĆI

I. OPĆE ODREDBE

Sadržaj Zakona

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom uređuje svrha, korisnici i vrste besplatne pravne pomoći (u daljnjem tekstu: pravna pomoć), pružatelji pravne pomoći, uvjeti, postupak za ostvarivanje pravne pomoći, prekogranično ostvarivanje pravne pomoći, financiranje pravne pomoći i nadzor nad provedbom ovoga Zakona.

(2) Ovaj Zakon se ne primjenjuje ako je pravna pomoć osigurana na temelju posebnih propisa.

Članak 2.

Ovim se Zakonom u pravni poredak Republike Hrvatske prenosi Direktiva Vijeća 2003/8/EZ, od 27. siječnja 2003. godine o unapređenju pristupa pravosuđu u prekograničnim sporovima utvrđivanjem minimalnih zajedničkih pravila o pravnoj pomoći u takvim sporovima (SL L 26, 31. 1. 2003.).

Svrha pravne pomoći

Članak 3.

(1) Svrha pravne pomoći u smislu ovoga Zakona je ostvarenje jednakosti svih pred zakonom, osiguranje građanima Republike Hrvatske i drugim osobama u skladu s odredbama ovoga Zakona djelotvorno ostvarenje pravne zaštite te pristupa sudu i drugim javnopravnim tijelima pod jednakim uvjetima.

Značenje pojedinih izraza

Članak 4.

U smislu ovoga Zakona pojedini izrazi imaju sljedeća značenja:

1. *Korisnik pravne pomoći* je fizička osoba koja koristi ovim Zakonom propisanu vrstu pravne pomoći.

2. *Opća pravna informacija* je oblik primarne pravne pomoći koji sadrži opću i načelnu uputu

o pravnom uređenju pojedinog područja.

3. *Pravni savjet* je cjelovita uputa o načinu i mogućnostima rješavanja ostvarenja i/ili zaštite određenog prava korisnika.

4. *Oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka* obuhvaća oslobođenje od polaganja predujma troškova svjedoka, tumača, vještaka, uviđaja i sudskih oglasa.

5. *Pružatelj pravne pomoći* je ured, ovlaštena udruga, visoko učilište i odvjetnik koji u skladu s ovim Zakonom pružaju pravnu pomoć.

6. *Ured* je ured državne uprave u županiji i nadležno upravno tijelo Grada Zagreba.

7. *Ovlaštena udruga* je udruga upisana u Registar pružatelja primarne pravne pomoći.

8. *Pravna klinika* je organizacijska jedinica visokog učilišta koje izvodi sveučilišni studij u znanstvenom području prava koja u skladu sa svojim općim aktima pruža primarnu pravnu pomoć.

9. *Projekt* je plan aktivnosti ovlaštene udruge ili visokog učilišta usmjeren na ostvarenje svrhe pravne pomoći.

10. *Članovi kućanstva* su bračni ili izvanbračni drug, djeca i ostali srodnici u pravoj i pobočnoj liniji, srodnici po tazbini i druge osobe neovisno o stupnju i vrsti srodstva, a koje žive u istom stambenom prostoru s podnositeljem zahtjeva za pravnu pomoć, zajednički snose troškove i zadovoljavaju potrebe zajedničkog života. Članom kućanstva smatra se i dijete koje ne živi u istom stambenom prostoru s podnositeljem zahtjeva, a nalazi se na redovitom školovanju, do kraja propisanog redovitog školovanja, a najkasnije do navršene 26. godine života.

11. *Imovina* podnositelja zahtjeva su sve pokretnine, nekretnine, imovinska prava, iznos gotovine u domaćoj i stranoj valuti, štednja odnosno novčana sredstva na osobnim računima ili štednim knjižicama, darovi, vrijednosni papiri, dionice, poslovni udjeli i ostala imovina u tuzemstvu i u inozemstvu podnositelja zahtjeva i članova njegovog kućanstva.

12. *Ukupni prihod* je ukupni iznos dohotka i drugih primitaka koji se ne smatraju dohotkom, na koje se ne plaća porez na dohodak, kao i ostali neoporezivi primici, podnositelja zahtjeva i članova njegovog kućanstva, ostvaren u tuzemstvu i u inozemstvu sukladno propisima o oporezivanju dohotka, a umanjeno za iznos uplaćenog poreza i prireza.

13. *Imovno stanje* podnositelja zahtjeva su ukupni prihodi i imovina podnositelja zahtjeva i članova njegovog kućanstva.

14. *Dio nekretnine nužan za ostvarenje osnovnih životnih potreba* je stambeni prostor kojim se zadovoljavaju osnovne stambene potrebe sukladno propisu kojim je uređena djelatnost socijalne skrbi.

15. *Proračunska osnovica* je osnovica za obračun naknada i primanja na temelju posebnih

propisa utvrđena propisom kojim se uređuje izvršavanje državnog proračuna.

Korisnici pravne pomoći

Članak 5.

Korisnici pravne pomoći u smislu ovoga Zakona su:

- hrvatski državljani,
- dijete koje nema hrvatsko državljanstvo i zatečeno je u Republici Hrvatskoj bez pratnje odrasle osobe odgovorne prema zakonu,
- stranci na privremenom boravku pod uvjetom uzajamnosti i stranci na stalnom boravku,
- stranci pod privremenom zaštitom,
- stranci koji nezakonito borave i stranci na kratkotrajnom boravku u postupcima donošenja rješenja o protjerivanju ili rješenja o povratku,
- tražitelji azila, azilanti i stranci pod supsidijarnom zaštitom te članovi njihovih obitelji koji zakonito borave u Republici Hrvatskoj, u postupcima u kojima im pravna pomoć nije osigurana posebnim zakonom.

Pružatelji pravne pomoći

Članak 6.

- (1) Primarnu pravnu pomoć pružaju uredi, ovlaštene udruge i pravne klinike.
- (2) Uredi su ovlašteni u pružanju primarne pravne pomoći davati opće pravne informacije, pravne savjete i sastavljati podneske.
- (3) Sekundarnu pravnu pomoć iz članka 12. stavka 1. ovoga Zakona pružaju odvjetnici.

Obveze pružatelja pravne pomoći

Članak 7.

- (1) Pružatelji pravne pomoći dužni su pružiti pravnu pomoć savjesno, u skladu s pravilima struke i korištenjem najviših standarda u pružanju pravne pomoći.
- (2) Pružatelji pravne pomoći ne smiju odbiti pružiti pravnu pomoć, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.
- (3) Pružatelji primarne pravne pomoći mogu odbiti pružiti pravnu pomoć izvan opsega određenog u odobrenom projektu.
- (4) Pravni savjet i sastavljanje podneska ne može pružiti službenik ureda ako je u istoj stvari odlučivao o zahtjevu za odobravanje sekundarne pravne pomoći.

(5) Odvjetnik će odbiti pružiti pravnu pomoć odobrenu u skladu s odredbama ovoga Zakona:

- a) ako je on ili koji drugi odvjetnik koji je radio ili radi u istom uredu u istoj stvari ili stvari koja je s njome pravno povezana zastupao protivnu stranku ili obje stranke, dao im pravni savjet ili od njih primio uputu,
- b) ako je u istoj stvari ili stvari koja je s njome pravno povezana radio kao odvjetnički vježbenik kod odvjetnika koji je zastupao protivnu stranku,
- c) ako je u istoj stvari ili stvari koja je s njome pravno povezana radio kao sudac, državni odvjetnik ili kao službena osoba u upravnom ili drugom postupku,
- d) ako mu je Hrvatska odvjetnička komora odobrila pružanje specijalizirane pravne pomoći, a riječ je o predmetu koji ne pripada njegovoj priznatoj specijalnosti.

(6) U slučajevima iz stavka 5. ovoga članka odvjetnik je dužan je bez odgode obavijestiti nadležni ured.

(7) Korisnik pravne pomoći može o odbijanju pružanja pravne pomoći obavijestiti ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

(8) Ako je pravnu pomoć odbio pružiti odvjetnik, Ministarstvo će o tome bez odgode izvijestiti Hrvatsku odvjetničku komoru i zatražiti obavijest o poduzetim mjerama i radnjama.

(9) Neosnovano odbijanje pružanja pravne pomoći smatrat će se u smislu ovoga Zakona nesavjesnim pružanjem pravne pomoći.

(10) Pružatelji pravne pomoći dužni su čuvati kao tajnu sve podatke koje su doznali od korisnika.

(11) Pružatelji pravne pomoći mogu pružati pravnu pomoć izvan pretpostavki propisanih odredbama ovoga Zakona, ali bez prava na sredstva za pružanje pravne pomoći osigurana u državnom proračunu.

Vrste pravne pomoći

Članak 8.

Vrste pravne pomoći su primarna pravna pomoć i sekundarna pravna pomoć.

II. PRIMARNA PRAVNA POMOĆ

Oblici primarne pravne pomoći

Članak 9.

Primarna pravna pomoć obuhvaća:

- a) opću pravnu informaciju,
- b) pravni savjet,
- c) sastavljanje podnesaka pred javnopravnim tijelima, Europskim sudom za ljudska prava i međunarodnim organizacijama u skladu s međunarodnim ugovorima i pravilima o radu tih tijela,
- d) zastupanje u postupcima pred javnopravnim tijelima,
- e) pravnu pomoć u izvansudskom mirnom rješenju spora.

Pretpostavke za ostvarivanje primarne pravne pomoći

Članak 10.

Primarna pravna pomoć može se pružiti u svakoj pravnoj stvari:

- a) ako podnositelj zahtjeva sam ne raspolaže dovoljnim znanjem i sposobnošću da svoje pravo ostvari,
- b) ako podnositelju zahtjeva pravna pomoć nije osigurana na temelju posebnih propisa,
- c) ako podneseni zahtjev nije očito neosnovan, i
- d) ako su materijalne prilike podnositelja zahtjeva takve da bi plaćanje stručne pravne pomoći moglo ugroziti uzdržavanje podnositelja zahtjeva i članova kućanstva.

Postupak za ostvarivanje primarne pravne pomoći

Članak 11.

(1) Postupak za ostvarivanje primarne pravne pomoći pokreće se izravnim obraćanjem pružatelju primarne pravne pomoći.

(2) Primarna pravna pomoć pruža se ako su ispunjene pretpostavke iz članka 10. ovoga Zakona.

III. SEKUNDARNA PRAVNA POMOĆ

Oblici sekundarne pravne pomoći

Članak 12.

(1) Sekundarna pravna pomoć obuhvaća:

- a) pravni savjet,
- b) sastavljanje podnesaka u postupku zaštite prava radnika pred poslodavcem,
- c) sastavljanje podnesaka u sudskim postupcima,
- d) zastupanje u sudskim postupcima,
- e) pravnu pomoć u mirnom rješenju spora.

- (2) Sekundarna pravna pomoć obuhvaća i
- a) oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka,
 - b) oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi.

Pretpostavke za ostvarivanje sekundarne pravne pomoći

Članak 13.

(1) Sekundarna pravna pomoć iz članka 12. stavka 1. ovog Zakona može se odobriti:

- a) ako se radi o složenijem postupku određenom u stavku 2. ovoga članka,
- b) ako se podnositelj zahtjeva nema sposobnosti sam zastupati,
- c) ako su materijalne prilike podnositelja zahtjeva takve da bi plaćanje potrebne stručne pravne pomoći moglo ugroziti uzdržavanje podnositelja zahtjeva i članova kućanstva, u skladu s posebnim pretpostavkama određenim u članku 14. ovoga Zakona,
- d) ako se ne radi o obijesnom parničanju,
- e) ako u posljednjih šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva nije odbijen zahtjev podnositelja zbog namjernog davanja netočnih podataka, i
- f) ako podnositelju zahtjeva pravna pomoć nije osigurana na temelju posebnih propisa.

(2) S obzirom na vrstu postupka, sekundarna pravna pomoć iz članka 12. stavka 1. ovog Zakona može se odobriti u sljedećim postupcima:

- a) u svezi sa stvarnim pravima, osim zemljišnoknjižnih postupaka,
- b) iz radnih odnosa,
- c) iz obiteljskih odnosa, osim u postupcima sporazumnog razvoda braka u kojima bračni drugovi nemaju maloljetnu zajedničku ili posvojenu djecu ili djecu nad kojom ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti,
- d) ovršnim postupcima i postupcima osiguranja kada je riječ o prisilnom ostvarenju ili osiguranje tražbine koja proizlazi iz postupka za koji se prema odredbama ovoga Zakona može odobriti pravna pomoć,
- e) mirnog rješenja spora,
- f) iznimno, u svim ostalim upravnim i građanskim sudskim postupcima kada takva potreba proizlazi iz konkretnih životnih okolnosti podnositelja zahtjeva i članova kućanstva, a u skladu s temeljnom svrhom ovoga Zakona.

(3) Oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka može se odobriti u postupcima iz stavka 2. ovog članka, ako su materijalne prilike podnositelja zahtjeva takve da bi plaćanje predujma troškova postupka moglo ugroziti uzdržavanje podnositelja zahtjeva i članova kućanstva, u skladu s posebnim pretpostavkama određenim u članku 14. ovoga Zakona. Pri donošenju odluke osobito će se voditi računa o visini troškova sudskog postupka u kojem se traži oslobođenje.

(4) Oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi može se odobriti u svim sudskim postupcima ako su materijalne prilike podnositelja zahtjeva takve da bi plaćanje sudskih pristojbi moglo ugroziti uzdržavanje podnositelja zahtjeva i članova kućanstva, u skladu s posebnim pretpostavkama određenim u članku 14. ovoga Zakona. Pri donošenju odluke osobito će se voditi računa o visini sudskih pristojbi u postupku u kojem se traži oslobođenje.

(5) Smatrat će se da se radi o obijesnom parničanju:

- ako su očekivanja podnositelja zahtjeva očito nerazmjerna sa stvarnom situacijom,
- ako je razvidno da podnositelj zahtjeva zlorabi mogućnost podnošenja zahtjeva za pravnu pomoć,
- ako su očekivanja podnositelja zahtjeva u očitoy suprotnosti s konačnim ishodima u sličnim predmetima, ili
- ako su očekivanja podnositelja zahtjeva u suprotnosti s prisilnim propisima i moralu društva.

Imovno stanje podnositelja zahtjeva

Članak 14.

(1) Sekundarna pravna pomoć odobrit će se:

- a) ako ukupni prihodi podnositelja i članova kućanstva mjesečno ne prelaze po članu kućanstva iznos proračunske osnovice, i
- b) ako ukupna vrijednost imovine u vlasništvu podnositelja zahtjeva i članova kućanstva ne prelazi iznos od 60 proračunskih osnovica.

(2) Pravna pomoć odobrit će se ako nisu ispunjene pretpostavke iz stavka 1. ovoga članka:

- ako podnositelj zahtjeva iz objektivnih razloga ne može raspolagati ukupnim приходima i imovinom, i
- ako dio ukupnih prihoda i imovine kojim podnositelj zahtjeva može raspolagati ne prelazi iznose iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Objektivnim razlozima smatrat će se osobito postojanje izvanrednih troškova liječenja podnositelja zahtjeva ili članova kućanstva koji nisu obuhvaćeni zdravstvenim osiguranjem, troškovi ortopedskih pomagala, rehabilitacije i drugih usluga koje osobama s invaliditetom nisu osigurani zdravstvenim osiguranjem, troškova obrazovanja za djecu s teškoćama u razvoju, ostalih troškova nastalih kao posljedica više sile (požar, potres, poplava i slično) i vlasništvo imovine koja se ne može unovčiti ili je njezino unovčenje teško provedivo.

(4) Pri odobravanju pravne pomoći, imovno stanje podnositelja zahtjeva utvrđuje se za dvanaest mjeseci prije početka mjeseca u kojem se zahtjev podnosi.

(5) Ukupni prihodi podnositelja zahtjeva i članova njegovog kućanstva, koji su ostvareni u razdoblju od dvanaest mjeseci prije početka mjeseca u kojem se zahtjev podnosi obračunat će se u razmjernim dijelovima (1/12).

Članak 15.

(1) Sekundarna pravna pomoć odobrit će se bez utvrđivanja imovnog stanja ako je podnositelj zahtjeva:

- a) dijete u postupku radi ostvarivanja prava na uzdržavanje,
- b) žrtva kaznenog djela nasilja u postupku radi ostvarivanja prava na naknadu štete koja je počinjenjem kaznenog djela prouzročena,

- c) osoba koja je korisnik pomoći za uzdržavanje u skladu s posebnim propisima kojima je uređeno ostvarivanje prava iz sustava socijalne skrbi, ili
- d) osoba kojoj je korisnik prava na opskrbninu prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji i Zakonu o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata.

(2) Pri utvrđivanju imovnog stanja ne uzimaju se u obzir:

- ukupni prihodi i imovina počinitelja nasilja u obitelji ako je podnositelj zahtjeva žrtva toga nasilja,
- ukupni prihodi i imovina članova kućanstva koji sudjeluju u postupku kao protivnici podnositelja zahtjeva ili je njihov interes u suprotnosti s interesom podnositelja zahtjeva,
- dio nekretnine u kojoj živi podnositelj zahtjeva nužan za ostvarenje osnovnih životnih potreba podnositelja zahtjeva i članova kućanstva, ako je u njegovom vlasništvu ili u vlasništvu članova kućanstva,
- vrijednost dijela nekretnine koja služi za obavljanje poslovne djelatnosti nužnog za osiguranje minimalnih uvjeta za uzdržavanje podnositelja zahtjeva i članova kućanstva,
- predmeti izuzeti od ovrhe na temelju općeg propisa kojim se uređuje ovršni postupak,
- potpore zbog zbrinjavanja ratnih invalida i članova obitelji smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskoga rata,
- doplatak za djecu i novčani primici za opremu novorođenog djeteta,
- potpore zbog uništenja i oštećenja imovine zbog elementarnih nepogoda,
- potpore zbog uništenja i oštećenja imovine zbog ratnih događaja,
- potpore za slučaj smrti radnika, potpore u slučaju smrti člana kućanstva radnika i potpore zbog neprekidnog bolovanja radnika, na koje se ne plaća porez na dohodak do iznosa propisanih poreznim propisom.

Postupak za ostvarivanje sekundarne pravne pomoći

Članak 16.

- (1) Postupak za odobravanje sekundarne pravne pomoći pokreće se podnošenjem zahtjeva nadležnom uredu.
- (2) Zahtjev se podnosi na propisanom obrascu, čiji je sastavni dio suglasnost podnositelja zahtjeva i članova kućanstva o dopuštenju uvida u sve podatke o ukupnim prihodima i imovini, u kojem će podnositelj zahtjeva potvrditi da su podaci koje je dao točni i potpuni.
- (3) Ministar nadležan za poslove pravosuđa (u daljnjem tekstu: ministar) će pravilnikom propisati sadržaj i oblik zahtjeva iz stavka 2. ovoga članka.
- (4) Nadležni ured je ured na području čije teritorijalne nadležnosti podnositelj zahtjeva ima prebivalište ili boravište. Kada se radi o hrvatskim državljanima koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj i strancima, nadležni ured je ured na području čije teritorijalne nadležnosti je sjedište suda pred kojim podnositelj zahtjeva pokreće postupak.
- (5) Na zahtjev i rješenje ne plaćaju se upravne pristojbe.

Članak 17.

- (1) O zahtjevu ured odlučuje rješenjem.
- (2) Ured je dužan odlučiti o zahtjevu u roku od 15 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.
- (3) Ako bi podnositelj zahtjeva zbog proteka roka izgubio pravo na poduzimanje radnje za koju je podnio zahtjev, ured je dužan odlučiti o zahtjevu i u roku kraćem od roka iz stavka 2. ovoga članka a koji podnositelju zahtjeva omogućava pravodobno poduzimanje radnje za koju je podnio zahtjev.
- (4) Podnositelj zahtjeva, odnosno korisnik pravne pomoći može protiv rješenja ureda izjaviti žalbu u roku od 15 dana od dana dostave rješenja, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.
- (5) Žalba protiv dijela rješenja kojim nije odobrena pravna pomoć u punom opsegu ne odgađa korištenje odobrenog opsega pravne pomoći.
- (6) O žalbi odlučuje Ministarstvo najkasnije u roku od 8 dana od dana primitka uredne žalbe.
- (7) Protiv rješenja Ministarstva može se pokrenuti upravni spor.

Članak 18.

- (1) Ured je ovlašten od nadležnih tijela i pravnih osoba zahtijevati podatke iz Jedinственog registra računa, podatke iz središnjeg depozitorija i središnjeg registra, podatke koji su posebnim zakonom određeni kao bankovna tajna i druge podatke o imovini podnositelja zahtjeva i članova kućanstva.
- (2) Nadležna tijela i pravne osobe koje vode registre, upisnike o stvarima i pravima, odnosno raspoložu podacima iz stavka 1. ovoga članka dužni su uredu dostaviti podatke bez odgode, a najkasnije u roku od tri dana od dana primitka zahtjeva.

Opseg pružanja sekundarne pravne pomoći

Članak 19.

- (1) Odobravanje pravne pomoći odnosi se na potpuno ili djelomično osiguravanje plaćanja troškova pravne pomoći.
- (2) Odobrena pravna pomoć može biti ograničena samo iz razloga koji su propisani ovim Zakonom.
- (3) Pravna pomoć odobrava se u punom opsegu:

a) ako je podnositelj zahtjeva korisnik pomoći za uzdržavanje u skladu s posebnim propisima kojima je uređeno ostvarivanje prava iz sustava socijalne skrbi, odnosno pravo na opskrbninu prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji i Zakonu o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata.

b) ako ukupni prihodi podnositelja zahtjeva i članova kućanstva iznose 50% ili manje po članu kućanstva mjesečnog iznosa proračunske osnovice.

(4) Svako povećanje iznosa iz stavka 3. točke b) ovoga članka za svakih sljedećih 10% ima za posljedicu smanjenje opsega pravne pomoći za 10%, ali ne ispod 50% utvrđenog iznosa troškova utvrđenih za pravnu pomoć.

(5) Ako je pravna pomoć odobrena u smanjenom opsegu, razliku do punog iznosa nagrade i naknade troškova za rad odvjetnika nadoknađuje korisnik u preostalom razmjeru prema vrijednosti poduzete radnje utvrđene Tarifom o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika.

(6) Odredba stavka 5. ovoga članka na odgovarajući način primjenjuje se za nagrade i naknade troškova vještaka i tumača.

(7) Na međusobne odnose između korisnika pravne pomoći i odvjetnika te na prava i obveze korisnika pravne pomoći kao stranke u postupku i odvjetnika kao punomoćnika u postupku primjenjuju se odredbe posebnih propisa kojima se uređuje odvjetnička služba te drugih propisa, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

(8) Oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi djeluje od dana kada je uredu podnesen zahtjev za odobravanje pravne pomoći i važi za sve podneske i radnje za koje je nastala obveza plaćanja sudskih pristojbi toga dana ili kasnije.

Oblik i sadržaj rješenja

Članak 20.

(1) Rješenje o odobravanju pravne pomoći obuhvaća pravo na korištenje pojedinih ili svih oblika sekundarne pravne pomoći za postupak određene vrste i stupnja.

(2) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka korisnik će dostaviti odvjetniku određenom u rješenju.

(3) Odvjetnika za pružanje pravne pomoći ured određuje prema redoslijedu navedenom u popisu Hrvatske odvjetničke komore sastavljenom za područje jedinica područne (regionalne) samouprave.

(4) Iznimno od odredbe stavka 3. ovoga članka ured će odrediti drugog odvjetnika uz njegovu prethodnu suglasnost priloženu uz zahtjev za odobravanje pravne pomoći.

(5) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka kojim je korisnik oslobođen plaćanja troškova vještaka ili tumača, sud će vještaku ili tumaču dostaviti zajedno s pisanim pozivom.

(6) Rješenje o odobravanju pravne pomoći donosi se na propisanom obrascu.

(7) Ministar će pravilnikom propisati oblik i sadržaj obrasca iz stavka 6. ovoga članka.

Članak 21.

(1) Podnositelj zahtjeva dužan je u podnesku, odnosno prilikom poduzimanja druge radnje u postupku pred sudom obavijestiti sud o podnesenom zahtjevu za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi, a rješenje kojim je oslobođen od plaćanja sudskih pristojbi, dostaviti će najkasnije u roku od šest mjeseci od dana podnošenja podneska, odnosno poduzimanja druge radnje u postupku pred sudom.

(2) Ako podnositelj zahtjeva ne postupi u skladu s odredbom iz stavka 1. ovoga članka sud će provesti postupak radi naplate neplaćene sudske pristojbe prema odredbama zakona koji uređuje plaćanje sudskih pristojbi.

(3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka zastara prava na naplatu sudske pristojbe počinje teći istekom godine u kojoj je podnositelj zahtjeva bio dužan dostaviti rješenje.

Ukidanje rješenja

Članak 22.

(1) Ako se tijekom postupka imovno stanje korisnika i članova kućanstva poveća u opsegu u kojem bi da su postojali u trenutku podnošenja zahtjeva utjecali na pravo podnositelja zahtjeva na ostvarenje i opseg pravne pomoći, nadležni ured ukinut će u cijelosti ili djelomično rješenje o odobravanju pravne pomoći.

(2) Korisnik pravne pomoći dužan je izvijestiti ured o povećanju imovnog stanja iz stavka 1. ovoga članka u roku od 8 dana od dana kada je za njih saznao.

(3) Ako korisnik pravne pomoći ne postupi prema odredbi stavka 2. ovoga članka, a ured utvrdi povećanje imovnog stanja, na odgovarajući način primijenit će se odredbe članka 25. ovoga Zakona.

Uvjeti i postupak povrata troškova

Članak 23.

(1) Troškovi sudskog postupka, sudske pristojbe i troškovi postupka s osnove nagrade i naknade stvarnih izdataka za rad odvjetnika kao punomoćnika u postupku čine troškove postupka pred sudom.

(2) Ako korisnik pravne pomoći uspije u sporu, ima pravo na naknadu troškova postupka s osnove nagrade i naknade stvarnih izdataka za rad odvjetnika prema Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika.

(3) Ako korisnik pravne pomoći izgubi spor, odnosno ne uspije u postupku za koji mu je odobrena pravna pomoć nije dužan vratiti plaćene troškove pravne pomoći.

Članak 24.

(1) Korisnik pravne pomoći dužan je troškove pravne pomoći isplaćene prema obračunu troškova vratiti u državni proračun:

- ako mu je u postupku odmjereno pravo na naknadu troškova postupka pred sudom
- ako mu je u postupku u kojem je pružena pravna pomoć sudskom odlukom ili nagodbom povećano imovno stanje u opsegu u kojem ne bi ispunjavao pretpostavke za odobravanje pravne pomoći.

(2) Korisnik pravne pomoći dužan je u roku od 15 dana od dana primitka naknade troškova postupka, odnosno povećanja imovnog stanja ispuniti svoju obvezu iz stavka 1. ovoga članka. Ako korisnik pravne pomoći ne ispuni svoju obvezu u propisanom roku, ured će po službenoj dužnosti donijeti rješenje kojim će mu naložiti ispunjenje obveze plaćanja u roku od 15 dana.

(3) Ako odvjetnik primi dosuđene troškove postupka od protivne stranke prije isplate troškova pravne pomoći, dužan je o tome bez odgađanja obavijestiti nadležni ured. U tom slučaju Ministarstvo neće isplatiti troškove pravne pomoći.

(4) Odredba stavka 2. ovoga članka na odgovarajući način se primjenjuje i na odvjetnika koji nakon isplate troškova pravne pomoći prema obračunu primi dosuđene troškove postupka od protivne stranke.

Članak 25.

(1) Ako su korisniku isplaćena sredstva za troškove pravne pomoći za koju nisu bile ispunjene pretpostavke propisane ovim Zakonom ili je njihovo postojanje naknadno prestalo, korisnik je dužan vratiti u državni proračun iznos troškova i zatezne kamate na taj iznos.

(2) Način i vrijeme povrata iznosa troškova pravne pomoći odredit će ured rješenjem.

(3) Ured može na prijedlog korisnika pravne pomoći sklopiti nagodbu o načinu povrata iznosa troškova pravne pomoći, ako postoje razlozi utemeljeni na imovnom stanju korisnika pravne pomoći. Sklopljena nagodba predstavlja ovršnu ispravu.

IV. ODOBRAVANJE PRAVNE POMOĆI U PREKOGRANIČNOM SPORU

Članak 26.

(1) Prekogраниčni spor u smislu ovoga Zakona je spor u kojem podnositelj zahtjeva za odobravanje pravne pomoći ima prebivalište ili boravište u državi članici Europske unije, a

koja nije država članica u kojoj postupa sud, odnosno u kojoj treba izvršiti sudsku odluku.

(2) Pravna pomoć u prekograničnom sporu odobrava se u građanskim i trgovačkim stvarima, postupcima mirenja, izvansudskim nagodbama, izvršenju javnih isprava i pravnom savjetovanju u tim postupcima. Odredbe o pravnoj pomoći u prekograničnom sporu ne primjenjuju se u poreznim, carinskim i drugim upravnim postupcima.

(3) Postojanje prekograničnog spora utvrđuje se prema vremenu podnošenja zahtjeva.

(4) Odredbe o prekograničnom sporu ne primjenjuju se u odnosu na Kraljevinu Dansku.

Članak 27.

(1) Podnositelju zahtjeva za odobravanje pravne pomoći u prekograničnom sporu odobrit će se pravna pomoć ako ispunjava pretpostavke utvrđene ovim Zakonom.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, pravna pomoć može se odobriti podnositelju zahtjeva koji ne ispunjava pretpostavke za odobravanje pravne pomoći utvrđene ovim Zakonom, ako dokaže da nije sposoban platiti troškove postupka zbog razlike u troškovima života između države članice u kojoj ima prebivalište ili boravište i troškova života u Republici Hrvatskoj.

(3) U postupku odobravanja pravne pomoći u prekograničnom sporu ne plaćaju se pristojbe.

Članak 28.

(1) Podnositelj zahtjeva koji ima prebivalište ili boravište u državi članici Europske unije, a zahtjeva pravnu pomoć u prekograničnom sporu pred sudom u Republici Hrvatskoj, ostvaruje pravo na pravnu pomoć u skladu s ovim Zakonom. Za utvrđivanje prebivališta ili boravišta mjerodavno je pravo države u kojoj stranka ima prebivalište ili boravište.

(2) Podnositelj zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka ili nadležno tijelo države članice u kojoj ima prebivalište ili boravište (tijelo za slanje), zahtjev za pravnu pomoć u Republici Hrvatskoj podnosi Ministarstvu (tijelo za primanje).

(3) Obrasci i priložene isprave moraju se dostaviti u prijevodu na hrvatski jezik. U protivnom će se zahtjev odbaciti.

(4) Ako spor u kojem podnositelj zahtjeva odobravanje pravne pomoći nije prekogranični spor ili ako podnositelj zahtjeva nema pravo na pravnu pomoć u prekograničnom sporu, Ministarstvo će rješenjem odbiti zahtjev.

(5) Protiv rješenja Ministarstva žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.

Članak 29.

(1) Uredno podnesen zahtjev Ministarstvo će proslijediti uredu radi donošenja odluke o zahtjevu. Rješenje o zahtjevu za odobravanje pravne pomoći dostavlja se podnositelju zahtjeva putem Ministarstva.

(2) Protiv rješenja ureda može se izjaviti žalba Ministarstvu u roku od 30 dana od dana dostave rješenja.

(3) Ministarstvo je dužno odlučiti o žalbi u roku od 30 dana od njezinog primitka.

Članak 30.

Pravna pomoć odobrena u državi članici Europske unije u kojoj sud postupa obuhvaća sljedeće troškove, izravno povezane s prekograničnim sporovima:

a) tumačenje,

b) prevođenje isprava koje zahtijeva sud ili nadležno tijelo, a korisnik pravne pomoći je podnosi, jer su potrebni za rješavanje predmeta,

c) putne troškove koje snosi podnositelj zahtjeva, ako sud ili zakon države članice Europske unije zahtijeva osobnu nazočnost osoba zaduženih za predstavljanje slučaja podnositelja zahtjeva pred sudom, a sud odluči da se te osobe ne mogu saslušati na drugi, sudu prihvatljiv, način.

Članak 31.

(1) Podnositelj zahtjeva koji ima prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj, a koji traži pravnu pomoć u prekograničnom sporu pred sudom druge države, članice Europske unije, zahtjev podnosi uredu prema mjestu svog prebivališta ili boravišta.

(2) Ured će zahtjev proslijediti Ministarstvu u roku od 8 dana od primitka zahtjeva.

(3) Ministarstvo će zahtjev i priložene isprave prevesti na službeni jezik ili jedan od službenih jezika države članice Europske unije i nadležnoga tijela za primanje, te ih proslijediti nadležnom tijelu države članice Europske unije u kojoj sud postupa ili u kojoj se zahtijeva izvršenje sudske odluke (tijelo za primanje) u roku od 15 dana od primitka zahtjeva. Ako pravna pomoć ne bude odobrena, podnositelj zahtjeva dužan je nadoknaditi troškove prevođenja.

(4) Ako se pravna pomoć zahtjeva za spor koji nije prekogranični spor ili ako podnositelj zahtjeva nema pravo na pravnu pomoć u prekograničnom sporu, Ministarstvo će rješenjem odbiti zahtjev.

(5) Protiv rješenja Ministarstva žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.

(6) Neovisno o stavku 1. ovoga članka, podnositelj zahtjeva može podnijeti neposredno tijelu

koje je nadležno za primanje zahtjeva u državi članici Europske unije u kojoj postupa sud ili u kojoj treba izvršiti sudsku odluku.

Članak 32.

Ako podnositelj zahtjeva ima prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj, pravna pomoć osigurat će se za namirenje:

a) troškova povezanih uz pomoć lokalnog odvjetnika ili druge osobe koja je na temelju zakona ovlaštena za pravno savjetovanje, a koji su nastali u državi članici Europske unije u kojoj sud postupa do trenutka primanja zahtjeva za pravnu pomoć, u skladu s odredbama Direktive iz članka 33. ovoga Zakona.

b) prijevoda zahtjeva i potrebne pripadajućih isprava koji se dostavljaju tijelima te države.

Članak 33.

Zahtjevi iz članka 28. i 29. ovoga Zakona podnose se na obrascima propisanim Odlukom Komisije 2004/844/EZ, od 9. studenoga 2004., o utvrđivanju oblika zahtjeva za pravnu pomoć prema Direktivi 2003/8/EZ o poboljšanju pristupa sudu u prekograničnim sporovima uspostavljanjem minimalnih zajedničkih pravila, koja se odnose na pravnu pomoć u takvim sporovima (SL L 365, 10. 12. 2004.), te Odlukom Komisije 2005/630/EK, od 26. kolovoza 2005., o utvrđivanju obrasca za prijenos zahtjeva za pravnu pomoć prema Direktivi 2003/8/EZ o poboljšanju pristupa sudu u prekograničnim sporovima uspostavljanjem minimalnih zajedničkih pravila, koja se odnose na pravnu pomoć u takvim sporovima (SL L 225, 31. 8. 2005.).

V. REGISTAR PRUŽATELJA PRIMARNE PRAVNE POMOĆI

Članak 34.

(1) Registar pružatelja primarne pravne pomoći (u daljnjem tekstu: Registar) vodi Ministarstvo.

(2) Ministar će pravilnikom propisati oblik, sadržaj i način vođenja Registra.

(3) Zahtjevu za upis u Registar udruge prilažu:

- dokaz o osiguranoj suradnji s osobom koja ima završen diplomski studij prava, položen državni stručni ili pravosudni ispit i najmanje dvije godine radnog staža u struci, odnosno znanstveno zvanje;

- dokaz o uplati osiguranja od odgovornosti za štetu nanесenu stranci pružanjem primarne pravne pomoći u visini od 50% osiguranja propisanog Zakonom o odvjetništvu.

(4) Zahtjevu za upis u Registar visoka učilišta prilažu akt o osnivanju pravne klinike.

(5) Ministarstvo će odbiti zahtjev za upis u Registar, ako su djelatnosti podnositelja zahtjeva za upis u suprotnosti sa svrhom pravne pomoći u smislu ovoga Zakona.

(6) U postupku upisa u Registar, na odgovarajući način primjenjuju se odredbe Zakona o udrugama.

(7) Ministarstvo će brisati iz Registra pružatelja primarne pravne pomoći:

- ako mu tri godine po redu nije odobren projekt,
- ako se donese rješenje o zabrani pružanja pravne pomoći,
- ako postupa protivno odredbama ovoga Zakona.

(8) Protiv rješenja iz stavaka 5. i 7. ovoga članka žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.

VI. FINANCIRANJE PRAVNE POMOĆI

Članak 35.

(1) Sredstva za organiziranje i pružanje pravne pomoći osiguravaju se u državnom proračunu. Sredstva za pružanje pravne pomoći mogu se osigurati i iz sredstava tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, te donacija i drugih prihoda u skladu sa zakonom.

(2) Neutrošena sredstva odobrena u državnom proračunu za pružanje pravne pomoći vraćaju se u državni proračun.

Članak 36.

(1) Sredstva za pružanje pravne pomoći ovlaštenim udrugama i visokim učilištima za rad pravnih klinika odobravaju se na temelju odobrenog projekta.

(2) Natječaj za prihvaćanje projekta raspisuje Ministarstvo do kraja siječnja tekuće godine, u okviru sredstava koja se za tu svrhu osigurana u državnom proračunu.

(3) Sredstva za financiranje projekata dodjeljuju se i opravdavaju uzimajući u obzir materijalne troškove pružatelja primarne pravne pomoći, društvenu korisnost pružene pravne pomoći, područja obuhvaćena pružanjem pravne pomoći, broj korisnika i broj slučajeva pružanja pravne pomoći.

(4) Poblje kriterije za vrednovanje projekta i isprave koje se prilažu uz projekt, propisat će pravilnikom Ministar.

(5) Ministar odlukom dodjeljuje financijska sredstva radi financiranja projekata ovlaštenih udruga i visokih učilišta.

(6) O sredstvima odobrenima za projekt pružanja primarne pravne pomoći ovlaštene udruge i visoka učilišta moraju najkasnije u roku od 30 dana od završetka odobrenog projekta podnijeti godišnje izvješće uz koje se obvezno prilažu propisane isprave o utrošku sredstava.

Članak 37.

(1) Iznosi naknade za pružanje sekundarne pravne pomoći određuju se za pojedine oblike pravne pomoći iz članka 12. ovoga Zakona.

(2) Vrijednost iznosa naknade za rad odvjetnika, vještaka i tumača određuje se uredbom Vlade Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva u okviru sredstava osiguranih u državnom proračunu.

(3) Uredba iz stavka 2. ovoga članka donosi se najkasnije u roku od mjesec dana od dana stupanja na snagu zakona kojim se uređuje izvršavanje državnog proračuna za pojedinu proračunsku godinu.

Članak 38.

(1) Sredstva iz proračuna za pružanje sekundarne pravne pomoći isplaćuju se odvjetnicima, na temelju obračuna troškova u skladu s rješenjem o odobravanju pravne pomoći.

(2) Sredstva iz proračuna isplaćuju se svjedocima, vještacima i tumačima nakon pravomoćnosti odluke o odmjeravanju troškova.

(3) Uredi svakog mjeseca dostavljaju Ministarstvu obračun troškova s pripadajućom dokumentacijom.

(4) Ministarstvo daje suglasnost na obračun troškova. Nalog za plaćanje na temelju obračuna troškova i pravomoćnih odluka o odmjeravanju troškova daje Ministarstvo u okviru osiguranih sredstava u tekućem mjesecu. U slučaju nedostatka osiguranih sredstava u tekućem mjesecu, nalog za plaćanje dat će se u sljedećem mjesecu prema redosljedu podnesenih obračuna troškova, odnosno dostavljenih pravomoćnih odluka o odmjeravanju troškova.

Članak 39.

(1) Nakon pružene pravne pomoći iz članka 12. stavka 1. točka a), b) i e) ovoga Zakona odvjetnik je dužan dostaviti uredu račun i obračun troškova pružene pravne pomoći.

(2) Nakon pravomoćnog okončanja postupka u kojem je pružena pravna pomoć iz članka 12. stavka 1. točka c) i d) ovoga Zakona odvjetnik je dužan dostaviti uredu pravomoćnu odluku, račun i obračun troškova pružene pravne pomoći.

(3) Nakon pravomoćnosti odluke o odmjeravanju troškova svjedoka, vještaka i tumača, svjedok je dužan dostaviti uredu pravomoćnu odluku, a vještak i tumač i račun i obračun troškova za obavljene radnje.

(4) Ako odvjetnik ne postupi u skladu s odredbama stavka 1. i 2. ovoga članka u roku od 30 dana od dana pružene pravne pomoći, smatrat će se da pravna pomoć nije pružena.

(5) Rok za dostavu zahtjeva za isplatu iz stavka 4. ovoga članka primjenjivat će se na odgovarajući način i na svjedoke, vještake i tumače.

VII. NADZOR

Upravni nadzor

Članak 40.

Upravni nadzor nad provedbom ovoga Zakona obavlja Ministarstvo.

Stručni nadzor

Članak 41.

(1) Nadzor nad savjesnim i stručnim pružanjem pravne pomoći obavlja po službenoj dužnosti sud ili drugo tijelo pred kojim se vodi postupak u kojem stranka ostvaruje pravo na pravnu pomoć.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka nadzor nad radom pružatelja primarne pravne pomoći obavlja neposredno i Ministarstvo koje će najmanje jednom u dvije godine obaviti nadzor nad pružanjem pravne pomoći od strane pružatelja primarne pravne pomoći.

(3) Kad tijelo pred kojim se vodi postupak utvrdi da je pravna pomoć pružena nesavjesno ili nestručno, sastavit će o tome bilješku u spisu i upozorit će na tu okolnost pružatelja pravne pomoći, korisnika pravne pomoći, ured i Ministarstvo.

(4) Ministarstvo će o nestručnom ili nesavjesnom pružanju pravne pomoći obavijestiti:

- Hrvatsku odvjetničku komoru, ako je pravnu pomoć pružao odvjetnik,
- ministarstvo nadležno za poslove uprave, ako je pravnu pomoć pružao ured,
- visoko učilište, ako je pravnu pomoć pružala pravna klinika.

(5) Tijela iz stavka 4. ovoga članka dužna su u roku od 30 dana obavijestiti Ministarstvo o provedenim radnjama.

(6) Ako je pravnu pomoć pružala ovlaštena udruga, Ministarstvo će preispitati ovlast za pružanje pravne pomoći i o tome unijeti zabilješku u Registar. U slučaju višekratnog ponavljanja slučajeva nesavjesnog ili nestručnog pružanja pravne pomoći od strane ovlaštenih udruga, donijet će se rješenje o zabrani pružanja pravne pomoći.

(7) Protiv rješenja Ministarstva žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.

Članak 42.

(1) Korisnik pravne pomoći koji je upozoren o nestručnom ili nesavjesnom pružanju pravne pomoći odvjetnika ima pravo zahtijevati od ureda određivanje drugog odvjetnika. Odvjetnik ima pravo obračunati troškove do određivanja drugog odvjetnika, osim za pravnu radnju koja je neposredno prethodila zahtjevu korisnika za određivanje drugog odvjetnika.

(2) Ako korisnik pravne pomoći odustane od korištenja pravne pomoći, dužan je o tome obavijestiti ured.

VIII. PROVEDBA ZAKONA

Praćenje provedbe Zakona i izvješćivanje

Članak 43.

Provedbu ovoga Zakona prati Ministarstvo.

Članak 44.

(1) Ovlaštene udruge, visoka učilišta i uredi kao pružatelji primarne pravne pomoći dužni su, najkasnije do 31. siječnja, podnijeti Ministarstvu godišnje izvješće o postupcima za ostvarivanje pravne pomoći. Podnesena izvješća ispituje i prihvaća Ministarstvo.

(2) Ministar će pravilnikom propisati oblik i sadržaj izvješća iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 45.

Ministarstvo će svake godine najkasnije do 1. ožujka podnijeti Vladi Republike Hrvatske izvješće o ostvarivanju prava na pravnu pomoć i utrošenim sredstvima u prethodnoj godini.

Članak 46.

Vlada Republike Hrvatske svake će godine najkasnije do 30. travnja podnijeti Hrvatskom saboru izvješće o ostvarivanju prava na pravnu pomoć.

Povjerenstvo za pravnu pomoć

Članak 47.

Radi praćenja sustava pravne pomoći osniva se Povjerenstvo za pravnu pomoć (u daljnjem

tekstu: Povjerenstvo) kao savjetodavno tijelo Ministarstva.

Članak 48.

Povjerenstvo prati i analizira stanje u odobravanju i korištenju pravne pomoći prema odredbama ovoga Zakona, razmatra prijedlog godišnjeg izvješća o ostvarivanju prava na pravnu pomoć i utrošku sredstava Ministarstva, daje mišljenja na projekte ovlaštenih udruga i pravnih klinika, razmatra godišnja izvješća ovlaštenih udruga i pravnih klinika te daje prijedloge i mišljenje za unapređivanje sustava pravne pomoći.

Članak 49.

(1) Povjerenstvo ima sedam članova koje čine: dva predstavnika Ministarstva, po jedan predstavnik ministarstva nadležnog za financije, ministarstva nadležnog za sustav državne uprave, Hrvatske odvjetničke komore, jedan predstavnik pravnih fakulteta, te jedan predstavnik ovlaštenih udruga.

(2) Odluku o imenovanju članova Povjerenstva donosi ministar na prijedlog tijela i pravnih osoba iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Mandat Povjerenstva traje dvije godine. Povjerenstvo može započeti s radom kada su imenovani svi članovi Povjerenstva.

(4) Povjerenstvom predsjedava član Povjerenstva imenovan kao predstavnik Ministarstva.

(5) Stručne i administrativne poslove za pripremu rada Povjerenstva obavlja Ministarstvo.

Članak 50.

(1) Izbor člana Povjerenstva u ime ovlaštenih udruga provest će se tako da će ovlaštene udruge natpolovičnom većinom glasova ovlaštenih udruga, u roku od 90 dana od dana dostave poziva ministra nadležnog za poslove pravosuđa za predlaganje članova, predložiti svojeg predstavnika iz redova ovlaštenih udruga.

(2) U slučaju da u roku i na način iz stavka 1. ovoga članka predstavnik ne bude predložen natpolovičnom većinom glasova ovlaštenih udruga, članom Povjerenstva smatrat će se osoba ovlaštena za zastupanje one ovlaštene udruge koja je u prethodnoj godini pružila pravnu pomoć u najvećem broju slučajeva ili druga osoba iz ovlaštene udruge koju ta ovlaštena udruge odredi.

(3) Odredbe stavaka 1. i 2. ovoga članka primjenjivat će se na odgovarajući način i na izbor člana Povjerenstva pravnih fakulteta.

IX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 51.

Vlada Republike Hrvatske će uskladiti unutarnje ustrojstvo ureda državne uprave u županijama s odredbama ovoga Zakona u roku od tri mjeseca od dana njegovog stupanja na snagu.

Članak 52.

(1) Ministar će donijeti u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pravilnik iz članka 16. stavka 3., članka 20. stavka 7., članka 34. stavka 2., članka 36. stavka 4., te pravilnik iz članka 44. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Do stupanja na snagu pravilnika iz stavka 1. ovoga članka ostaju na snazi pravilnici doneseni na temelju Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći ("Narodne novine", broj 62/2008, 44/2011 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske 81/2011) i to:

- Pravilnik o načinu vođenja registra udruga ovlaštenih za pružanje besplatne pravne pomoći ("Narodne novine", broj 93/2008),
- Pravilnik o obrascu zahtjeva za odobravanje pravne pomoći, obrascu rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći i evidenciji izdanih rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći ("Narodne novine" broj 148/2011) i
- Pravilnik o kriterijima za vrednovanje projekata udruga ovlaštenih za pružanje primarne pravne pomoći i pravnih klinika te o načinu izvještavanja o izvršenju projekata ("Narodne novine", broj 148/2011).

Članak 53.

(1) Postupci za odobravanje pravne pomoći pokrenuti prije stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se prema odredbama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 62/2008, 44/2011 – Odluka USRH i 81/2011).

(2) Mandat Povjerenstva za pravnu pomoć osnovanog u skladu s odredbama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 62/2008, 44/2011 – Odluka USRH i 81/2011) traje do donošenja odluke o osnivanju Povjerenstva za pravnu pomoć u skladu s odredbama ovoga Zakona, ali ne duže od dvije godine od dana kada je osnovano.

Članak 54.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, br. 62/2008, 44/2011 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 81/2011).

Članak 55.

Ovaj Zakon objavit će se u „Narodnim novinama“, a stupa na snagu 1. siječnja 2014.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI I PITANJA KOJA SE RJEŠAVAJU OVIM ZAKONOM

Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći ("Narodne novine", broj 62/2008., u daljnjem tekstu: Zakon) u Republici Hrvatskoj je uspostavljen sustav pravne pomoći u građanskim i upravnim stvarima ekonomski i socijalno ugroženim kategorijama građana.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći ("Narodne novine", broj 81/2011.) pojedine odredbe Zakona izmijenjene su i dopunjene sukladno Odluci Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj: U-I-722/2009, od 6. travnja 2011. godine ("Narodne novine", broj 44/2011), a u skladu sa Zaključkom Vlade Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 47/2009.) Zakon je terminološki i postupovno usklađen s odredbama Zakona o općem upravnom postupku, nomotehnički poboljšán, te su otklonjene određene nejasnoće u primjeni Zakona.

Značaj Zakona ogleda se u činjenici neprekidnog povećanja broja zahtjeva za besplatnu pravnu pomoć: u 2009. godini podneseno je ukupno 3848 zahtjeva, od čega su 2652 zahtjeva odobrena; u 2010. godini podneseno je ukupno 4209 zahtjeva, od čega su 3297 zahtjeva odobrena; u 2011. godini podneseno je ukupno 5526 zahtjeva, od čega su 4604 odobrena; u 2012. godini podneseno je ukupno 7068 zahtjeva, od čega je 5877 zahtjeva odobreno.

U primjeni Zakona uočeno je da je sustav besplatne pravne pomoći moguće dodatno unaprijediti, posebno u odnosu na proširenje kruga korisnika i opsega pravnih stvari u kojima se pravna pomoć može odobriti. Također, ukazala se potreba za daljnjim ublažavanjem imovinskih kriterija za ostvarivanje prava na pravnu pomoć i stvaranja unaprijeđenog sustava financiranja u skladu s potrebama pružatelja pravne pomoći. Dodatne smjernice za razvoj sustava besplatne pravne pomoći u skladu sa međunarodnim standardima proizašle su i iz preporuka međunarodnih eksperata te posebice suradnje na provedbi Twinning Light projekta "Unaprijeđenje sustava besplatne pravne pomoći" financiranog u sklopu programa Europske Unije za Republiku Hrvatsku IPA 2009. (HR/2009/IB/JH/03TL). Naime, provedbom spomenutog projekta sustavnom se analitikom postojećeg zakonodavnog okvira besplatne pravne pomoći ukazalo na uočene nedostatke postojećeg sustava uz davanje konkretnih smjernica za njegovo oblikovanje u skladu sa stvarnim potrebama korisnika i društva u cjelini, uz priznavanje međunarodno pravno priznatih standarda na tom području.

Na temelju analize zakonskih rješenja, aktualnog stanja u pružanju besplatne pravne pomoći, te financijskih podataka o sredstvima utrošenim na izravno financiranje besplatne pravne pomoći, utvrđeno je da je sustav besplatne pravne pomoći moguće unaprijediti sa stanovišta ciljanih skupina kojima je namijenjen, osobito sa stanovišta potreba socijalno ugroženih osoba za pravnim informiranjem i savjetovanjem (tzv. primarnom pravnom pomoći). Budući da je zadatak primarne pravne pomoći upućivanje građana u osnovna prava i načine ostvarivanja njihove zaštite bez pokretanja postupaka pred tijelima sudbene i druge državne vlasti, cijeli sustav besplatne pravne pomoći moguće je unaprijediti i sa stanovišta

rasterećenja, odnosno smanjenog opterećenja pravosuđa.

Da bi se primarna pravna pomoć osigurala širokom krugu korisnika potrebno je pojednostaviti postupak njezinog odobravanja na način da izravnim obraćanjem pružateljima pravne pomoći, pružatelji primarne pravne pomoći sami provjere ispunjavaju li podnositelji zahtjeva zakonske uvjete za ostvarenje prava na primarnu pravnu pomoć. Kontrola svrsishodnosti trošenja dodijeljenih sredstava treba se provoditi na temelju izvještaja pružatelja, te relevantnih isprava i podataka kojeg se u postupku nadzora može po potrebi provjeravati.

Za pružanje primarne pravne pomoći potrebno je u potpunosti osigurati afirmaciju sustava projektnog financiranja koja je načelno bila predviđena u odredbama osnovnog teksta Zakona. Sredstva za besplatnu pravnu pomoć trebaju u značajnoj mjeri pokrivati stvarne troškove pružanja te pomoći i biti određivana i opravdavana na načelima projektnog financiranja, kao što je to slučaj u dobrim europskim praksama pružanja besplatne pravne pomoći. Nadalje, pri određivanju sredstva koja bi se godišnje dodjeljivala pružateljima primarne pravne pomoći naročito treba uzimati u obzir njihov sveukupni doprinos u ostvarenju prava na jednako ostvarenje zaštićenih prava i interesa građana.

II. OBJAŠNJENJE POJEDINIH ODREDBI ZAKONA

Članak 1.

Odredba članka 1. definira sadržaj Zakona. S obzirom na to da se pravna pomoć može ostvariti i na temelju posebnih propisa, odredbom stavka 2. ovog članka propisano je da se Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći (u daljnjem tekstu: Zakon) ne primjenjuje ako je pravna pomoć osigurana na temelju posebnih propisa.

Članak 2.

Odredbom članka navodi se propis Europske unije kojim je Zakon usklađen.

Članak 3.

Odredbom ovoga članka definirana je svrha pravne pomoći kako je uređena ovim Zakonom. U prvom redu polazi se od činjenice da se radi o pravu na jednakost svih pred zakonom, koje pravo je zajamčeno Ustavom Republike Hrvatske i međunarodnim dokumentima, a što se odnosi kako na građane Republike Hrvatske tako i na druge osobe u skladu s odredbama ovog Zakona, a radi djelotvornog ostvarenja pravne zaštite te pristup sudu kao i drugim javnopravnim tijelima pod jednakim uvjetima.

Članak 4.

Odredbom ovoga članka naznačeno je značenje pojedinih izraza u smislu ovoga Zakona.

Članak 5.

Odredbom ovoga članka definirani su korisnici pravne pomoći. U odnosu na važeći Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći krug korisnika je proširen na način da je za strance na stalnom boravku napuštena pretpostavka uzajamnosti i pravo na pravnu pomoć daje se svakom djetetu koje nema hrvatsko državljanstvo koje je zatečeno u Republici Hrvatskoj bez pratnje odrasle osobe odgovorne prema zakonu.

Članak 6.

Predloženom odredbom utvrđuju se pružatelji pravne pomoći prema odredbama ovog Zakona, te vrste pravne pomoći koju su pojedini pružatelji u skladu s odredbama ovog Zakona ovlašteni pružati. Primarnu pravnu pomoć pružaju uredi državne uprave, ovlaštene udruge i pravne klinike, dok sekundarnu pravnu pomoć u obliku pravnog savjeta, sastavljanja podnesaka u postupku zaštite prava radnika pred poslodavcem, sastavljanja podnesaka u sudskim postupcima, zastupanja u sudskim postupcima i pravnu pomoć u mirnom rješenju spora pružaju odvjetnici.

Članak 7.

Pružatelji pravne pomoći dužni su pravnu pomoć pružati savjesno, u skladu s pravilima struke, korištenjem najviših standarda. Pružanje pravne pomoći pružatelji ne smiju odbiti osim u slučaju predviđenom Zakonom, a podatke koje su saznali od korisnika dužni pružatelji su dužni čuvati kao tajnu. Nadalje, korisniku je dana mogućnost da o odbijanju pružanja pravne pomoći obavijesti nadležno Ministarstvo pravosuđa koje će o tome izvijestiti Hrvatsku odvjetničku komoru te zatražiti obavijesti o poduzetim mjerama i radnjama. Odredbom ovoga članka propisana je i mogućnost da pružatelji mogu pružati pravnu pomoć izvan pretpostavki propisanih odredbama ovog Zakona, ali bez prava na sredstva za pružanje pravne pomoći osigurana u državnom proračunu.

Članak 8.

Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći propisane su dvije vrste pravne pomoći: primarna pravna pomoć i sekundarna pravna pomoć.

Članak 9.

Odredbom ovoga članka propisani su oblici primarne pravne pomoći: opća pravna informacija; pravni savjet; sastavljanje podnesaka pred javnopravnim tijelima, Europskim sudom za ljudska prava i međunarodnim organizacijama u skladu s međunarodnim ugovorima i pravilima o radu tih tijela; zastupanje u postupcima pred javnopravnim tijelima; pravna pomoć u izvansudskom mirnom rješenju spora.

Članak 10.

Odredbom ovoga članka propisane su pretpostavke za ostvarivanje primarne pravne pomoći koje se odnose u prvom redu na znanje i sposobnost podnositelja zahtjeva, da pravna pomoć nije osigurana temeljem posebnih propisa, da zahtjev nije očito neosnovan te da su

materijalne prilike podnositelja zahtjeva takve da bi plaćanje stručne pravne pomoći moglo ugroziti njegovo uzdržavanje kao i uzdržavanje članova njegovog kućanstva.

Članak 11.

Odredbom ovoga članka propisuje se postupak ostvarivanja primarne pravne pomoći, koji se pokreće izravnim obraćanjem pružatelju primarne pravne pomoći. Primarna pravna pomoć pruža se bez donošenja rješenja ako su ispunjenje zakonske pretpostavke.

Članak 12.

Odredbom ovoga članka propisani su oblici sekundarne pravne pomoći koja prema odredbi stavka 1. obuhvaća: pravni savjet; sastavljanje podnesaka u postupku zaštite prava radnika pred poslodavcem; sastavljanje podnesaka u sudskim postupcima; zastupanje u sudskim postupcima; pravnu pomoć u mirnom rješenju spora. Nadalje, stavkom 2. propisano je da sekundarna pravna pomoć obuhvaća oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka i oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi.

Članak 13.

Odredbom stavka 1. ovog članka propisane su pretpostavke za ostvarivanje sekundarne pravne pomoći, koje se u prvom redu odnose na: složenost postupka; sposobnost podnositelja zahtjeva da se sam zastupa; materijalne prilike podnositelja; da se ne radi o obijesnom parničanju; da zahtjev nije odbijen u prethodnih šest mjeseci zbog davanja netočnih podataka te da pravna pomoć nije osigurana temeljem posebnih propisa.

Stavkom 2. ovoga članka definirana je vrsta postupaka u kojima se sekundarna pravna pomoć može odobriti. Radi se o postupcima: u svezi sa stvarnim pravima, osim zemljišnoknjižnih postupaka; iz radnih odnosa; iz obiteljskih odnosa, osim u postupcima sporazumnog razvoda braka u kojima bračni drugovi nemaju maloljetnu zajedničku ili posvojenu djecu ili djecu nad kojom ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti, ovršnim postupcima i postupcima osiguranja kada je riječ o prisilnom ostvarenju ili osiguranju tražbine koja proizlazi iz postupka za koji se prema odredbama Zakona može odobriti pravna pomoć; mirnog rješenja spora te iznimno, u svim ostalim upravnim i građanskim sudskim postupcima kada takva potreba proizlazi iz konkretnih životnih okolnosti podnositelja zahtjeva i članova kućanstva, a u skladu s temeljnom svrhom ovog Zakona.

Stavcima 3. i 4. propisani su uvjeti za odobravanje oslobođenja od plaćanja troškova sudskog postupka te oslobođenje plaćanja sudskih pristojbi, dok je stavkom 5. propisano kada će se smatrati da se radi o obijesnom parničanju.

Članak 14.

Odredbom stavka 1. ovog članka određeno je imovno stanje podnositelja zahtjeva kao pretpostavka za odobravanje sekundarne pravne pomoći. Za razliku od važećeg Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći u kojem je kao kriterij određen iznos najniže osnovice za obračun i plaćanje doprinosa za obvezna osiguranja na dan podnošenja zahtjeva, u Konačnom

prijedlogu Zakona je kao kriterij određena proračunska osnovica što bi trebalo proširiti krug korisnika pravne pomoći. Propisano je da se sekundarna pravna pomoć može odobriti ako ukupni prihodi podnositelja zahtjeva i članova kućanstva mjesečno ne prelaze po članu kućanstva iznos proračunske osnovice, te da ukupna vrijednost njihove imovine ne prelazi iznos od 60 proračunskih osnovica.

Odredbom stavka 2. propisna je mogućnost odobravanja pravne pomoći i ako nisu ispunjene pretpostavke iz stavka 1. i to ako podnositelj zahtjeva iz objektivnih razloga ne može raspolagati ukupnim prihodima i imovinom, odnosno ako dio ukupnih prihoda i imovine kojom može raspolagati ne prelazi iznose iz stavka 1. ovog članka.

Odredbom stavka 3. navedeno je što će se osobito smatrati objektivnim razlogom, dok je odredbom stavka 4. propisano vremensko razdoblje u kojemu se utvrđuje imovno stanje podnositelja zahtjeva, a koje se utvrđuje za dvanaest mjeseci prije početka mjeseca u kojemu se zahtjev podnosi. Stavkom 5. propisano je da će se prihodi obračunati u razmjernim dijelovima (1/12).

Članak 15.

Odredbom ovoga članka propisano je u kojim slučajevima će se odobriti sekundarna pravna pomoć bez utvrđivanja imovnog stanja kao i to što se prilikom utvrđivanja imovnog stanja ne uzima u obzir.

Članak 16.

Odredbom ovoga članka propisan je postupak za ostvarivanje sekundarne pravne pomoći. Postupak se pokreće podnošenjem zahtjeva nadležnom uredu. Zahtjev se podnosi na propisanom obrascu kojega propisuje ministar nadležan za poslove pravosuđa, čiji je sastavni dio suglasnost podnositelja zahtjeva i članova kućanstva o dopuštenju uvida u sve podatke o ukupnim prihodima i imovini.

Stavkom 4. ovog članka propisano je koji ured državne uprave se smatra nadležnim uredom u smislu odredaba ovog Zakona, dok je stavkom 5. propisano da se na zahtjev i rješenje ne plaćaju upravne pristojbe.

Članak 17.

Odredbom ovoga članka propisan je način odlučivanja o zahtjevu, odnosno obveza donošenja rješenja, rokovi za odlučivanje o zahtjevu, pravo na pravni lijek, obveza drugostupanjskog tijela da odluči o žalbi u roku od osam dana kao i da se protiv odluke Ministarstva može pokrenuti upravni spor.

Članak 18.

Propisano je ovlaštenje ureda da od nadležnih tijela zahtjeva podatke potrebne za odlučivanje o osnovanosti zahtjeva te je propisana i obveza tih tijela da uredu dostave tražene podatke i to u roku od tri dana.

Članak 19.

Odredbom ovoga članka propisan je opseg pružanja sekundarne pravne pomoći, odnosno uvjeti kada se ona odobrava u punom iznosu ili u smanjenom opsegu. Uređuje se i pitanje obveze plaćanja razlike do punog iznosa nagrade i naknade troškova za rad odvjetnika, vještaka i tumača, u slučaju kada je pravna pomoć odobrena u smanjenom opsegu. Također, propisana je i primjena posebnih propisa kojima se uređuje odvjetnička služba na odnose korisnika i odvjetnika, kao i rok od kojega djeluje oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi.

Članak 20.

Propisan je oblik i sadržaj rješenja koje obuhvaća pravo na korištenje pojedinih ili svih oblika sekundarne pravne pomoći za postupak određene vrste i stupnja. Odvjetnika za pružanje pravne pomoći ured određuje prema redoslijedu navedenom u popisu Hrvatske odvjetničke komore sastavljenom za područje jedinica područne (regionalne) samouprave, osim kada je uz zahtjev za odobravanje pravne pomoći priložena suglasnost drugog odvjetnika za pružanje pravne pomoći. Rješenje o odobravanju pravne pomoći korisnik je dužan dostaviti odvjetniku određenom u rješenju, a kada je korisnik oslobođen plaćanja troškova vještaka ili tumača, rješenje o odobravanju pravne pomoći vještaku ili tumaču će dostaviti sud zajedno s pisanim pozivom. Rješenje se donosi na obrascu kojega pravilnikom propisuje ministar.

Članak 21.

Odredbom stavka 1. ovog članka propisana je obveza podnositelja zahtjeva da u podnesku, odnosno prilikom poduzimanja druge radnje u postupku pred sudom obavijesti sud o podnesenom zahtjevu za oslobađanje od plaćanja sudskih pristojbi, te da je rješenje kojim je oslobođen od plaćanja sudskih pristojbi dužan dostaviti najkasnije u roku od šest mjeseci od dana podnošenja podneska, odnosno poduzimanja druge radnje u postupku pred sudom.

Stavkom 2. propisano je da će sud ukoliko podnositelj zahtjeva ne postupi u skladu odredbom članka 1. provesti postupak radi naplate neplaćene sudske pristojbe, dok je stavkom 3. propisan rok od kojeg počinje teći zastara prava na naplatu sudske pristojbe.

Članak 22.

Propisana je mogućnost ukidanja rješenja u slučaju kada se tijekom postupka imovno stanje korisnika i članova kućanstva poveća u opsegu u kojem bi da su postojali u trenutku podnošenja zahtjeva utjecali na pravo podnositelja zahtjeva na ostvarenje i opseg pravne pomoći kao i obveza korisnika da izvijesti ured o povećanju imovnog stanja u roku od osam dana od kada je za povećanje saznao jer će se u suprotnom na korisnika primijeniti odredbe koje se odnose na neopravdano korištenje pravne pomoći.

Članak 23.

Odredbom članka 23. propisano je što čini troškove postupka pred sudom te pravo na njihovu naknadu ako korisnik uspije u sporu, odnosno oslobođenje o vraćanja sredstava ako izgubi spor.

Članak 24.

Propisani su uvjeti pod kojima je korisnik dužan vratiti isplaćene troškove u državni proračun kao i obveza ureda da donese rješenje kojim korisniku nalaže ispunjenje obveze plaćanja u roku od 15 dana ako nakon primitka naknade troškova postupka, odnosno povećanja imovnog stanja ne ispuni obvezu vraćanja isplaćenih troškova. Isto se odnosi i na odvjetnika koji je nakon isplate troškova pravne pomoći prema obračunu primio dosuđene troškove postupka od druge strane.

Stavkom 3. ovog članka propisana je i obveza odvjetnika da bez odgađanja obavijesti ured ako je prije isplate troškova pravne pomoći primio dosuđene troškove postupka od protivne stranke jer mu u tom slučaju Ministarstvo neće isplatiti troškove pravne pomoći. Propisana je i obveza vraćanja isplaćenih troškova.

Članak 25.

Odredbom ovoga članka propisana je obveza korisnika na vraćanja sredstava isplaćenih za troškove pravne pomoći zajedno sa zateznom kamatom u slučaju kada su sredstva isplaćena ali nisu bile ispunjenje pretpostavke propisane Zakonom ili je njihovo postojanje naknadno prestalo, utvrđivanje načina i vremena povrata iznosa, kao i mogućnost nagodbe.

Članak 26.

Odredbom ovoga članka definiran je prekogranični spor. Navedeni su postupci u kojima se u slučaju prekograničnog spora može odobriti pravna pomoć, kao i postupci u kojima se odredbe o odobravanju pravne pomoći ne primjenjuju.

Članak 27.

Odredbom ovoga članka propisane su okolnosti pod kojima se podnositelju zahtjeva može odobriti pravna pomoć u prekograničnom sporu, kao i uvjeti kada se to iznimno može učiniti. Stavkom 3. propisano je da se u prekograničnom sporu ne plaćaju pristojbe.

Članak 28.

Propisana je mogućnost ostvarivanja pravne pomoći podnositelja zahtjeva koji ima prebivalište ili boravište u državi članici Europske unije, a zahtjeva pravnu pomoć u prekograničnom sporu pred sudom u Republici Hrvatskoj, kao i koje je pravo mjerodavno. Zahtjev za pravnu pomoć podnosi se Ministarstvu, a priložene isprave moraju biti prevedene na hrvatski jezik. Propisani su i slučajevi odbijanja, odnosno odbacivanja zahtjeva i mogućnost pokretanja upravnog spora protiv naznačenih odluka.

Članak 29.

Odredbom ovoga članka propisan je način postupanja Ministarstva nakon zaprimanja urednog zahtjeva te mogućnost podnošenja pravnog lijeka protiv rješenja kao i rok za donošenje odluke Ministarstva kao drugostupanjskog tijela.

Članak 30.

Propisano je koje troškove obuhvaća pravna pomoć odobrena u državi članici Europske unije u kojoj sud postupa, a koji su izravno povezani s prekograničnim sporovima.

Članak 31.

Odredbom ovoga članka propisan je postupak i uvjeti za odobravanje pravne pomoći podnositelja zahtjeva koji ima prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj u prekograničnom sporu pred sudom druge države, članice Europske Unije, uvjeti za odbijanje zahtjeva, mogućnost pokretanja upravnog spora kao i mogućnost podnošenja zahtjeva neposredno tijelu koje je nadležno za zaprimanje zahtjeva u državi članici Europske unije u kojoj postupa sud ili u kojoj treba izvršiti sudsku odluku.

Članak 32.

Odredbom ovoga članka propisano je za koje troškove će se osigurati sredstva ako podnositelj zahtjeva ima prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj.

Članak 33.

Propisano je da se zahtjevi iz članka 28. i 29. ovog Zakona podnose na obrascima propisanim Odlukom Komisije 2004/844/EZ, od 9. studenoga 2004., o utvrđivanju oblika zahtjeva za pravnu pomoć prema Direktivi 2003/8/EZ o poboljšanju pristupa sudu u prekograničnim sporovima uspostavom minimalnih zajedničkih pravila, koja se odnose na pravnu pomoć u takvim sporovima, te Odlukom Komisije 2005/630/EK, od 26. kolovoza 2005., o utvrđivanju obrasca za prijenos zahtjeva za pravnu pomoć prema Direktivi 2003/8/EZ, objavljenima u Službenom listu Europske unije.

Članak 34.

Odredbe ovoga članka odnose se na Registar pružatelja primarne pravne pomoći, kojega vodi Ministarstvo u skladu s pravilnikom kojeg donosi ministar. Predloženom odredbom se otklanjaju određene nedoumice koje su se pojavile u primjeni važećih odredbi o Registru udruga na način da su propisani uvjeti za odbijanje zahtjeva za upis u Registar te uvjeti za brisanje ovlaštene udruge iz Registra.

Članak 35.

Odnosi se na financiranje pravne pomoći. Pružanje pravne pomoći prvenstvena je obveza države stoga se i sredstva za ovu namjenu osiguravaju u državnom proračunu. Za razliku od važećeg Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći sredstva za pružanje pravne pomoći mogu se osigurati i iz sredstava tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, te donacija i drugih prihoda u skladu sa zakonom. Propisana je i obveza vraćanja neutrošenih sredstava.

Članak 36.

S obzirom na to da je Zakonom propisano financiranje pružanja pravne pomoći od strane

udruga i pravnih klinika na temelju odobrenog projekta, odredbom ovog članka određuje se rok za raspisivanje projekta, način opravdavanja sredstava, obveza donošenja pravilnika o kriterijima za vrednovanje projekta, način bodovanja projekta, način dodjele financijskih sredstava te obveza podnošenja godišnjeg izvješća o utrošku sredstava.

Članak 37.

Odredbom ovoga članka propisuje se da se iznos naknade za pružanje sekundarne pravne pomoći određuje za pojedine oblike pravne pomoći navedene u članku 12. ovog Zakona. Propisano je da se vrijednost iznosa naknade za rad odvjetnika, vještaka i tumača određuje uredbom Vlade Republike Hrvatske koja se donosi na prijedlog Ministarstva, a koja se donosi najkasnije mjesec dana od dana stupanja na snagu zakona o izvršenju državnog proračuna za pojedinu proračunsku godinu.

Članak 38.

Odredbama ovog članka propisuje se način isplate troškova odvjetnicima za pružanje sekundarne pravne pomoći, kao i isplata troškova svjedocima, vještacima i tumačima. Propisuje se i obveza ureda o dostavljanju obračuna troškova jednom mjesečno. Ministarstvo daje suglasnost na obračun troškova i nalog za plaćanje u okviru osiguranih sredstava u tekućem mjesecu. U slučaju nedostatka osiguranih sredstava u tekućem mjesecu, nalog za plaćanje dat će se u sljedećem mjesecu prema redosljedu podnesenih obračuna troškova.

Članak 39.

Odredbom članka 39. propisana je obveza odvjetnika, svjedoka, vještaka i tumača na dostavu propisanih isprava, te na posljedice takvog ne postupanja.

Članak 40.

Ovom odredbom ovlašćuje se Ministarstvo za upravni nadzor nad provedbom Zakona u svim aspektima primjene Zakona.

Članak 41.

Jedna od posebno značajnih odredbi je osiguravanje i provedba nadzora nad stručnim i odgovornim pružanjem pravne pomoći, kako bi se osigurala pravodobna i kompetentna ocjena stručnosti i savjesnosti pružene pravne pomoći. Za njihovo praćenje ovlašten je sud ili drugo tijelo pred kojim se vodi postupak.

Ovakav pristup proizlazi i iz obveze sudbenih i upravnih tijela da u svakom momentu paze na poštivanje zakona i zaštitu prava stranaka u postupku. Stoga su posebno dužna paziti na stručno i savjesno pružanje pravne pomoći, kao jednog od temeljnih prava koje svim osobama osigurava jednakost pred zakonom i uklanja moguću diskriminaciju na temelju imovinskog stanja.

U odnosu na stručni rad udruga i pravnih klinika u pružanju pravne pomoći propisuje se obavljanje inspeksijskog nadzora od strane Ministarstva i to najmanje jednom u dvije godine

čime se na određeni način uravnotežuje odgovornost za stručni i savjesni rad svih pružatelja pravne pomoći.

Članak 42.

Propisana je mogućnost da korisnik koji je upozoren o nestručnom i nesavjesnom pružanju pravne pomoći odvjetnika ima pravo zahtijevati od ureda određivanje drugog odvjetnika, a ukoliko odustane od korištenja pravne pomoći dužan je o tome obavijestiti ured.

Članak 43.

Propisuje da provedbu ovog Zakona prati Ministarstvo.

Članak 44.

Propisuje obvezu ovlaštenih udruga, visokih učilišta i ureda kao pružatelja primarne pravne pomoći da Ministarstvu podnesu godišnje izvješće o pruženoj pravnoj pomoći najkasnije do 31. siječnja, a koje izvješće ispituje i prihvaća Ministarstvo.

Članak 45.

Odredbom ovoga članka propisuje se obveza Ministarstva da svake godine, najkasnije do 1. ožujka podnese Vladi Republike Hrvatske izvješće o ostvarivanju prava na pravnu pomoć i utrošenim sredstvima u prethodnoj godini.

Članak 46.

Odredbom ovoga članka propisuje se obveza da Vlada Republike Hrvatske svake godine, najkasnije do 30. travnja podnese Hrvatskom saboru izvješće o ostvarivanju prava na pravnu pomoć.

Članak 47.

Odredbom ovoga članka propisuje se osnivanje Povjerenstva kao savjetodavnog tijela Ministarstva radi praćenja sustava pravne pomoći.

Članak 48.

Propisuje se osnovna zadaća Povjerenstva.

Članak 49.

Propisuje broj članova i sastav Povjerenstva, donošenje odluke o imenovanju, trajanje mandata, određuje člana koji predsjedava Povjerenstvom te određuje tijelo koje za Povjerenstvo obavlja stručne i administrativne poslove.

Članak 50.

Odredbom ovoga članka propisan je način izbora člana Povjerenstva u ime ovlaštenih udruga te člana Povjerenstva pravnih fakulteta.

Članak 51.

Za razliku od važećeg Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći u kojem je pružanje primarne pravne pomoći od strane ureda državne uprave u županije bila mogućnost ovim prijedlog Zakona to je postala obveza. U tom smislu potrebno je uskladiti njihovo unutarnje ustrojstvo kako bi se osiguralo pružanje primarne pravne pomoći u svim uredima državne uprave u županijama i nesmetana provedba ovoga Zakona.

Članak 52.

Odredbom ovoga članka propisano je da će Ministar u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona donijeti pravilnike navedene u odredbi članka. Do stupanja na snagu navedenih pravilnika ostaju na snazi pravilnici doneseni na temelju Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, br. 62/2008., 44/2011. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 81/2011.).

Članak 53.

Odredbom ovoga članka propisan je način postupanja s predmetima koji su u tijeku, odnosno u postupcima koji su pokrenuti prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 54.

Odredbom ovoga članka propisuje se prestanak važenja Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, br. 62/2008., 44/2011. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 81/2011.).

Članak 55.

Odredbom ovoga članka propisuje se stupanje na snagu ovoga Zakona.

III. SREDSTVA POTREBNA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona planirana su sredstva u Državnom proračunu za 2013. godinu u iznosu od 55.000,00 kuna za pokriće troškova nadogradnje informatičkog sustava radi osiguranja provedbe odredbi kojima se mijenja sadržaj podataka zahtjeva i rješenja, kao i podataka koji se upisuju u registar, te sredstva za isplate naknada pružateljima besplatne pravne pomoći u iznosu od 1.800.000,00 kuna, te po 2.000.000,00 kuna u 2014. i 2015. godini.

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA TE RAZLOZI ZBOG KOJI SU RAZLIKE NASTALE

Prijedlog Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći prihvaćen je u Hrvatskom saboru na 9. sjednici održanoj 27. rujna 2013., nakon što je razmotren na sjednicama radnih tijela te na sjednici Hrvatskog sabora. Sve primjedbe i prijedlozi pomno su razmotreni.

Članak 4.

Članak je sadržajno poboljššan na način da je radi izbjegavanja nejasnoća u značenju pojmova dodano značenje pojma proračunske osnove.

Članak 5.

Alineja 5. ovoga članka usklađena je sa Zakonom o strancima („Narodne novine“ broj 130/2011 i 74/13).

Članak 7.

Članak je nomotehnički i jezično poboljššan budući da službenici u uredu državne uprave odlučuju o zahtjevima za odobravanje sekundarne pravne pomoći, a ne o zahtjevima za pružanje pravne pomoći.

Članak 10.

Članak je jezično poboljššan radi otklanjanja nejasnoća.

Članak 13.

U Konačnom prijedlogu Zakona ukazalo se opravdanim propisati ograničenje prilikom odobravanja pravne pomoći u postupcima razvoda braka na način da se pravna pomoć ne odobrava u postupcima sporazumnog razvoda braka u kojima bračni drugovi nemaju maloljetnu zajedničku ili posvojenu djecu ili djecu nad kojom ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti, jer su u dosadašnjoj praksi ureda takvi zahtjevi redovito odobravani bez ocjenjivanja okolnosti konkretnog slučaja. Navedena praksa je dovela do toga da se veliki dio sredstava predviđenih za besplatnu pravnu pomoć izdvaja upravo za postupke razvoda koji često nisu složeni, posebice kada u brakovima nema djece.

Članak 14.

Stavak 3. dopunjen je troškovima ortopedskih pomagala, rehabilitacije i troškovima drugih usluga koje nisu osigurane zdravstvenim osiguranjem, kao objektivnim razlozima koji se uzimaju u obzir prilikom utvrđivanja imovnog stanja podnositelja zahtjeva.

Članak 15.

U stavku 2. alineja 10. usklađena je sa Zakonom o porezu na dohodak ("Narodne novine",

broj 177/10, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12 i 144/12).

Članak 19.

U članku 19. stavak 3. sadržajno je usklađen s odredbama članka 15. stavak 1. Konačnog prijedloga Zakona.

Također, dodan je novi stavak 6. kojim je odredba ovoga članka usklađena s odredbama Konačnog prijedloga Zakona o sudjelovanju vještaka i tumača u besplatnoj pravnoj pomoći.

Članak 20.

Odredba članka 20. stavak 4. nomotehnički je poboljšana radi otklanjanja nedoumica koje se mogu pojaviti u njezinoj primjeni.

Također, dodan je novi stavak 5. kojim se odredba ovoga članka usklađuje s odredbama Konačnog prijedloga Zakona o sudjelovanju vještaka i tumača u besplatnoj pravnoj pomoći.

U stavku 7. ispravljen je broj stavka na koji se odredba poziva.

Članak 35.

U članku 35. stavak 2. jezično je poboljšan.

Članak 37.

Odredba ovoga članka dopunjena je u smislu sudjelovanja vještaka i tumača u besplatnoj pravnoj pomoći, na način da je propisano utvrđivanje njihovih naknada posebnom uredbom Vlade Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva.

Članak 38.

Članak 38. izmijenjen i dopunjen radi osiguravanja funkcioniranja sustava besplatne pravne pomoći. Za razliku od važećeg načina odobravanja zahtjeva za korištenje pravne pomoći u kojem su uredima unaprijed bila određena mjesečna sredstva u okviru kojih su mogla odobravati pravnu pomoć, ovim Konačnim prijedlogom Zakona takva ograničenja se napuštaju ali se propisuje ograničenje u smislu mjesečno osiguranih sredstava Ministarstva pravosuđa za isplatu naloga odnosno dostavljenih pravomoćnih odluka o odmjeravanju troškova.

Članak 39.

Članak je izmijenjen u odnosu na trenutak stjecanja prava odvjetnika na naknadu za pruženu sekundarnu pravnu pomoć, s obzirom na pojedine oblike sekundarne pravne pomoći.

Također, članak je dopunjen propisivanjem dostave pravomoćnih odluka o odmjeravanju troškova svjedocima, vještacima i tumačima te posljedice takvoga ne postupanja.

Članak 48.

Članak je jezično poboljšan.

Članak 49.

U skladu s primjedbom iznesenom u raspravi u Hrvatskom saboru odredba je jezično poboljšana radi otklanjanja nejasnoća.

Članak 51.

U Konačnom prijedlogu Zakona ova odredba je dodana radi osiguranja pružanje primarne pravne pomoći u svim uredima državne uprave u županijama i nesmetane provedbe ovoga Zakona. Radi toga dosadašnji članak 51. je postao članak 52.

U dosadašnjem članku 52. koji je postao članak 53. dodana je odredba stavka 2. kojim je propisano prijelazno razdoblje trajanja mandata Povjerenstva za pravnu pomoć.

Članak 53. je postao članak 54.

U dosadašnjem članku 54. koji je postao članak 55. izmijenjeno je vrijeme stupanja na snagu Zakona.

Članak 52.

Radi pravne sigurnosti u Konačnom prijedlogu Zakona u ova odredba je nomotehnički doradana navođenjem pravilnika koji ostaju na snazi do donošenja pravilnika sukladno odredbama Konačnog prijedloga Zakona.

V PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA KOJI SU DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA, A KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO

Odbor za ravnopravnost spolova, Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina te Dragan Crnogorac iz Kluba zastupnika SDSS-a iznijeli su prijedlog za definicijom omjera sredstava za primarnu i sekundarnu pravnu pomoć 40% - 60%. Ovaj prijedlog nije prihvaćen budući da zbog nepostojanja točnih podataka o potrebnim sredstvima u ovom trenutku nije moguće dati preciznu ocjenu iznosa potrebnih sredstava, odnosno potrebno je određeno vrijeme primjene Zakona kako bi se došlo po relevantnih podataka o potrebnim sredstvima.

Odbor za ravnopravnost spolova, Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina te Dragan Crnogorac iz Kluba zastupnika SDSS-a iznijeli su prijedlog o proširenju kruga korisnika pravne pomoći na način da su korisnici pravne pomoći i osobe koje zbog raspada bivše države nemaju reguliran status u Republici Hrvatskoj. Ovaj prijedlog nije prihvaćen budući da je ovim Nacrtom Konačnog prijedlog Zakona predložen maksimalni krug korisnika besplatne pravne pomoći koji omogućava održivost i funkcioniranje sustava besplatne pravne pomoći u okviru osiguranih sredstava.

Predlagatelj također, nije prihvatio prijedlog Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina na članak 3. da se preciznije uredi pojam „javnoopravno tijelo“ budući da se radi o pojmu koji je definiran posebnim propisom (Zakon o općem upravnom postupku „Narodne novine“, broj 47/09).

Prijedlog Dražena Đurovića iz Kluba zastupnika HDSSB-a na članak 17. stavak 2. kojim se predlaže skraćivanje propisanog roka od 15 dana za odlučivanje o zahtjevu za odobravanje pravne pomoći na 10 ili 7 nije prihvaćen, budući da je predloženi rok ocijenjen kao razuman rok za prikupljanje podataka na kojima se temelji odluka o zahtjevu te donošenje same odluke.